

Utbrudd av smitte i Tromsø november 2020 – beskrivelse og strategi.

fredag 6. november 2020

Innledning

Høsten 2020 har Tromsø jevnlig hatt personer som har testet positiv på covid-19 etter reise i utlandet eller andre steder i Norge med mer smitte.

Gjennom generelle smitteverntiltak (holde seg hjemme når man er syk, holde avstand, vaske hender) og i tillegg systematisk arbeid med TISK-strategien (Testing – Isolering – Smittesporing – Karantene) har man unngått at smitten har spredt seg. Og når den har spredt seg har det nesten utelukkende bare vært til husstandsmedlemmer.

I takt med økende smitte i resten av verden, og i andre deler av landet, har tilfellene blitt hyppigere, og det har også dukket opp enkelttilfeller som har blitt smittet i Tromsø med ukjent smittekilde. Dette tyder på at smitte skjedde også blant personer som ikke var klar over egen smitte.

Gjennom omfattende testing har man likevel klart å holde smittenivået nokså lavt.

Smitteøkning månedsskifte oktober/november

På et tidspunkt i slutten av oktober nådde smitten de yngre aldersgruppene, først studenter og deretter elever i videregående skole. Det kan se ut som at dette er grupper som i varierende grad overholder smittevernregler.

Vi har ingen god oversikt over hvor smitten har skjedd, men basert på erfaringer fra andre deler av landet, og med rapporter om lokale fester blant mange mennesker fra ulike miljø i disse aldersgruppene, kan vi anta at smitten har spredt seg i disse sosiale sammenkomstene.

Dette medførte en rask smitteøkning blant personer i slutten av tenårene med hovedtyngde mot to av de videregående skolene i byen. Og med enkelttilfeller i flere ungdomsskoler.

En av konsekvensene har vært at smittesporingsarbeidet og testingen har blitt overbelastet. Smittesporingen har ikke vært så grundig som før, og det har blitt ventetid på testing.

Tiltak

De berørte skolene har måttet stenge over flere dager, og mange elever har blitt satt i karantene.

Utbruddet i de videregående skolene blir håndtert med omfattende testing og mange har blitt satt i karantene. Det utarbeides egne planer for oppfølging av skolene når disse åpner med rødt beredskapsnivå.

Utover skolen har det i tillegg blitt iverksatt en rekke tiltak med mål å stoppe smitten, spesielt blant unge.

Begrense smitte blant unge:

Det har blitt vedtatt en lokal forskrift som forbyr private sammenkomster med mer enn 10 deltakere. Dette er for å stoppe spredning på lokale fester.

Det legges restriksjoner på idrettsaktiviteter, arrangementer og fritidsaktiviteter for den aktuelle målgruppen.

Kortvarige utplasseringer fra videregående skoler ut i andre skoler eller helsetjenester avsluttes for en periode.

I tillegg har regjeringen innført stengning av utelivet klokka 2400 med innslipps-stopp klokka 2200.

Begrense smitte i samfunnet forøvrig:

Det er gitt forsterket råd om å unngå bruk av kollektivtransport

Det er kommet råd om bruk av munnbind i kollektiv transport når avstand ikke er mulig.

Det er gitt ut råd om bruk av hjemmekontor.

Det er gitt ut råd om å ikke ha sosial kontakt med mer enn 10 personer i løpet av en uke (husstandsmedlemmer, kohorter i skoler og barnehager og arbeidsplass unntatt).

Det har kommet nasjonale råd om å ikke invitere mer enn 5 personer på private sammenkomster

Økt effektivitet av smittesporing:

Det har blitt gjennomført opplæring av flere personer til å jobbe med smittesporing. Kommunens beredskapsteam har blitt aktivisert.

Det er økt testkapasitet med «walk-thorough-testing» i idrettshall

Det er innført krav om registrering av gjester på alle spisesteder, også de som ikke har skjenkebevilling.

Beskytte sårbare grupper

Det er etablert forsterkede smittevernråd for helse- og omsorgstjenesten.

Opprettholde kapasiteten i helsetjenesten

Fastlegene har gått over i gul fase i henhold til kommunens beredskapsplan for fastlegeordningen.

Forventet videre utvikling

Man kan forvente at antallet som tester positiv på covid-19 vil holde seg høyt i 2-4 uker fremover.

Blant de unge er det sannsynligvis en god del som er smittet men som er i inkubasjonsfasen og som derfor testet negativ på første screeningstest.

I tillegg er det nå mange som er nærkontakter. En viss andel av disse vil vise seg å være smittet og etter hvert utvikle sykdom. Dette vil også være med på å holde smittetallet høyt.

Siden den individuelle smittesporingen ikke har kunnet blitt gjennomført på en ideell måte vil vi måtte regne med at det vil dukke opp en del som tester positivt med ukjent smittekilde de neste par ukene.

Vi vil også måtte regne med at smitte vil treffe skoler og barnehager regelmessig de neste to ukene. Dette vil nok føre til en del lokale og kortvarige stengninger. Men erfaringsmessig vil slik smitte ikke medføre smittespredning av betydning.

Målet nå er at selv om man ikke har fullstendig oversikt over alle som har blitt smittet eller som er utsatt for smitte, så vil summen av tiltak gjøre at den lokale smitteraten går ned, og at man om et par uker vil få færre som tester positiv med ukjent smitte.

Men det betyr også at man må regne med at det vil være en del smitte som går i to ledd videre før den blir stoppet, og at det dermed i beste fall vil gå fire uker før man kan regne med at smitten er tilbake på det nivået den var før det lokale utbruddet startet.

Utfordringer videre

De største utfordringene omhandler smittesituasjonen i resten av landet. Ved fortsatt høyt/økende smitte i andre deler av landet vil vi måtte regne med regelmessig importsmitte videre.

Det er også en usikkerhet knyttet til etterlevelsen av smitteverntiltakene. Dersom private fester fortsetter vil sannsynligvis smitten opprettholdes.

Når smittetallet er høyt blir smittesporingen krevende. Den dimensjoneringen av smittesporingsteamet som har fungert ved lite smitte har vært for liten til å håndtere det høye nivået som har vært under utbruddet. Det jobbes med å lære opp flere til å jobbe med smittesporing, men

dersom nivået holder seg høyt over tid kan det være et problem å klare å gjennomføre smittesporingen på en tilfredsstillende måte.

Til slutt kan det skje enkelthendelser med mye smitte, eller at smitte når smittesporingsgruppa eller testsystemet til kommunen slik at dette faller ut av funksjon. Det er gjort tiltak for å redusere sannsynlighet for at det skal skje, men det er vanskelig å være helt sikker på at det kan unngås.

Avvikling av smitteverntiltak

Dersom de tiltakene som er innført fungerer etter hensikten, og det ikke oppstår nye utfordringer bør det være mulig å se for seg reversering av en del av tiltakene etter fire uker. Noen av tiltakene kan kanskje reverseres tidligere.

Dersom de utfordringene som beskrevet over slår til er opprettholdelse eller forsterkning av tiltakene også en mulighet.